

Fászl István

Fászl István bencés tanár, ornitológus Kőszegen született, 1838. február 6-án.

Vargamester édesapja a tehetséges gyermeket gimnáziumba adta, majd 17 éves korában belépett a bencés rendbe. Pannonhalmán teológiát tanult, 1862-ben szentelték pappá.

Eleinte Kőszegen működött, majd 1868-tól a soproni bencés rendi katolikus főgimnáziumba került. Itt 1895-ig természetrajzot, matematikát, kémiát oktatott. Fő tárgya a természetrajz volt. Híres tanítványa, Chernel István visszaemlékezésében így írt róla: „Sosem fogom a vele töltött órákat elfelejteni! Mennyi buzdítást, oktatást, tudást köszönhetek ő neki, kivel jó sorsom már 15 éves koromban összehozott! Nemcsak tanárom volt, hanem az az egyén, ki példájával, hatásával a meg nem állapodott bizonytalanságban hullámzó ifjú életet bizonyos határozott irányba tereli. Ő szította bennem a természet iránt való szeretet tüzét, ő fejlesztette palántává a madarak iránt való érdeklődésemnek azt a csíráját, mely családi örökségként jött velem a világra. Tőle tanultam kitömní, ő vezetett be a szabadban való kirándulásokon a madárellet megfigyelésébe, ő tanított meg hogy kell kirándulásokon nemcsak nézni, hanem látni s a látottakból tanulságot szerezni ... Fászl volt az ornithológiában első mesterem s életpályámat ő döntötte el ... Kiváló egyéniség volt. Szerény, nem kereste a társaságot, az embereket, a hírt, a dicsőséget, még az elismerést sem. Egyszerű, kevéssel beérő, majdnem túlságosan szerény; ellensége a szereplésnek, a munkában azonban bámulatosan kitartó, csüggedhetetlen, szívós szorgalmat tanúsító; szigorú, de mindenkor igazságos; komoly és mégis jóízű, sőt humoros és kedélyes; a tudománynak – kivált a

természetrájnak – lelkes híve és tanítója; kristálytisza jellemű, aranyos jó szívű, fenkölt gondolkodású; nemzetét és hazáját hűségesen szerető és szolgáló”

Soproni tartózkodása alatt alkalma volt megismerni a Fertőt, melynek egyik legkiválóbb kutatójaként tartjuk számon. Begyűjtötte Sopron és környéke, főleg a Fertő faunáját. Iskolája mintegy 1000 madara közül a legtöbb példányt maga gyűjtötte és preparálta. Eltervezte, hogy Sopron környékének állatvilágára vonatkozó teljes gyűjteményt állít össze a gimnázium múzeumában. Gyűjteményét Ferenc Ferdinánd főherceg többször meglátogatta, sőt 1884-ben Ferenc József osztrák császár és magyar király is múzeumának vendége volt. A gimnázium 1882/83. évi értesítőjében jelent meg *Sopron madarai* című műve, amelyben 255 madárfajt sorol fel, közölve elődei kutatási eredményeit is.

Jelentősebb természettudományi vonatkozású publikációi: „Sopron vidékének légyféléi”. (A pannonhalmi szent Benedekrend soproni kah. Főgymnáziumának Értesítője az 1877/78. iskolai évről. 3–34. p.) Ebben a latin nevek után pontosan feltüntette, hogy Sopron mely részén és milyen mértékben fordultak elő. A faj Sopron környéki előfordulását (Fertő, Bánfalva, Brennborg) is jelezte; „*Locustella luscinioides* (der Nachtigallen-Rohrsänger) 276am Neusiedler See.” (Schwalbe. Mitteilungen des ornithologischen Vereins in Wien. X., 1886, 303–304. p.) Közleményében értékes adatokat közölt a nádi tücsökmadarról; „Sopron madarai”. (A pannonhalmi szent Benedekrend soproni kath. Főgymnáziumának Értesítője az 1882/83. iskolai évről, 3–31. p.). E tanulmányban saját észleléseit kiegészítette az előtte kutató Jukovits, Finger, Heckel és a két Natterer adataival, így összefüggő képet adott e térség madárfaunájáról.

Sopron és környéke madárvonulási megfigyelései 1895-től 1899-ig évente megjelentek az *Aquila* című évkönyvekben.

Fászl részt vett az 1891-ben Budapesten rendezett II. Nemzetközi Madártani Kongresszus előkészítésében, és a Herman Ottó által kiépített országos madármegfigyelő hálózat munkájában is. 1894-ben a Magyar Ornitológiai Központ levelező tagjává nevezték ki. A soproni gimnáziumban tanította

1900. január 26-án hunyt el Sopronban a két neves, későbbi ornitológust, Chernel Istvánt és Csörgey Tituszt. A Magyar Ornitológusok Szövetsége emléktáblát avatott Sopronban, a korábbi bencés gimnázium falán (ma: Roth Gyula Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium) a Fertő madárvilágának tudományos kutatója tiszteletére.

Irodalom:

Magyar múzeumi arcképcsarnok. Főszerk. Bodó Sándor, Viga Gyula. Bp., Pulszky Társaság–Tarsoly Kiadó, 2002. XV, 984 o., ill.

Csaba József: Fászl István soproni ornitológus (1838—1900). [Megemlékezés.] In: Soproni szemle 1981 (35. évf.) . 3. sz., p. 275—277., 2 kép.

Chernel István: Fászl István. 1838-1900 . - In: Aquila, 1901. (8. évf.), 1-2. sz., p. 173-181. Aranykönyv 2002. Sopron, 2001. p. 44.

Internet:

http://epa.oszk.hu/01600/01603/00012/pdf/Aquila_EPA-01603_1901_1-2.pdf